

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про освіту» щодо уточнення послідовності здобуття рівнів освіти у разі продовження особою незавершеного навчання за бакалаврським рівнем вищої освіти в іншому вищому навчальному закладі з того ж самого курсу»

»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Необхідність розробки та прийняття законопроекту викликана відсутністю чіткого нормативного визначення послідовності здобуття освіти у випадках, коли особа продовжує здобуття відповідного рівня освіти після попереднього незавершеного навчання.

Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про освіту» рівнями освіти, зокрема, є початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, другий (магістерський) рівень вищої освіти та третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти.

Однак нормативне визначення поняття «послідовності здобуття освіти» у Законі відсутнє. При цьому зі змісту частини другої статті 10 Закону України «Про освіту» вбачається, зокрема, що перший (бакалаврський) рівень вищої освіти є вищим за раніше здобутий особою рівень повної загальної середньої освіти і така послідовність здобуття освіти відповідає положенням зазначеної статті.

На сьогодні відсутність чіткого нормативного регулювання призводить до неоднозначного трактування випадків, коли особа була відрахована із закладу освіти без успішного завершення відповідної освітньої програми та отримання документа про освіту, а в подальшому продовжила здобуття цього рівня освіти.

У зв'язку з цим відповідні питання стають предметом судового розгляду.

Важливою з цього приводу є правова позиція Верховного Суду, викладена у постанові від 29 жовтня 2025 року у справі № 200/5372/24, відповідно до якої «здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розпочинається з моменту зарахування особи до відповідного навчального закладу та закінчується у момент її відрахування з нього у зв'язку з успішним виконанням освітньої програми та врученням передбаченого законом документа про вищу освіту, зокрема, диплома бакалавра встановленого зразка. Тому продовження навчання за бакалаврським рівнем вищої освіти особою, яка має лише повну загальну середню освіту і жоден документ про вищу освіту раніше не отримувала, в іншому вищому навчальному закладі з того ж самого курсу, з якого вона була відрахована з попереднього навчального закладу, за тією ж спеціальністю і освітньою програмою – не може вважатись повторним здобуттям вищої освіти й, незалежно від тривалості та перерв у навчанні, не порушує послідовність здобуття освіти у розумінні частини другої статті 10 Закону України «Про освіту».

Тобто сам факт попереднього навчання особи на відповідному рівні освіти, якщо таке навчання не було завершено успішним виконанням освітньої програми та отриманням передбаченого законом документа про освіту, не свідчить про здобуття особою такого рівня освіти.

Враховуючи вищевикладене, спираючись на правову позицію Верховного Суду, доцільно закріпити на законодавчому рівні відповідні положення щодо визначення послідовності здобуття рівнів освіти.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Метою законопроекту є закріплення на законодавчому рівні положень щодо визначення послідовності здобуття рівнів освіти у випадках продовження особою здобуття рівня освіти після попереднього незавершеного навчання.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 10 Закону України «Про освіту», якими передбачається встановити, що для цілей визначення послідовності здобуття рівнів освіти відповідний рівень освіти вважається здобутим після успішного виконання особою відповідної освітньої програми та отримання документа про освіту, що підтверджує здобуття такого рівня.

Також пропонується встановити, що продовження здобуття особою рівня освіти, який є вищим за раніше здобутий нею рівень освіти, після відрахування із закладу освіти без успішного завершення відповідної освітньої програми та отримання документа про освіту не вважається повторним здобуттям такого рівня та не порушує послідовності здобуття освіти, визначеної частиною другою цієї статті, за умови продовження здобуття освіти за спеціальністю, за якою особа навчалася до відрахування.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закон України «Про освіту».

5. Фінансово – економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту забезпечить юридичну визначеність щодо послідовності здобуття рівнів освіти у випадках продовження особою здобуття відповідного рівня освіти після попереднього незавершеного навчання.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Юрченко Олександр Миколайович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000004E603200CCD1E400
Дійсний до: 01.06.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
412д9/1-2026/198579 від 24.08.2026

2321498